

DE KRUISWEG

van Leo Dortants

“over lijden – over leven”

DE KRUISWEG

van Leo Dortants

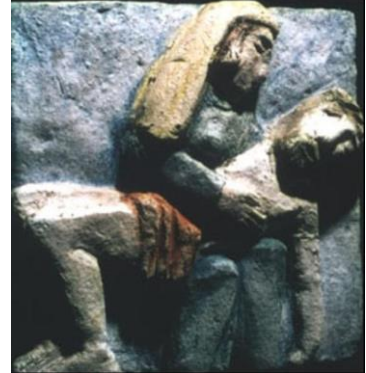
“over lijden – over leven”

DE KRUISWEG

“over lijden – over leven”

De kruisweg in het parkje is gemaakt door John Lambrechts en John Willems naar een origineel van Leo Dortants.

DE KRUISWEG

“over lijden – over leven”

(tekst: Thur Borgers en Marlies Huveneers, (ex) pastores Vijverdal)

Dit verhaal is nieuw. Het is het levensverhaal van mensen zoals jij en ik. Mensen die veel lijden en mensen die weinig lijken te lijden. Mensen die een groot kruis dragen en dat schijnbaar gemakkelijk doen. Mensen die een klein kruis dragen en dat als loodzwaar ervaren.

Dit verhaal gaat over dood, maar meer nog over leven. Leven, waar dood een onderdeel van vormt, zowel voor jou als voor mij.

Leven dat een levenslast met zich meebrengt, die vaak te zwaar is om alleen te dragen, maar soms ook onvermoed de schakel wordt tot een nieuw begin, een nieuwe horizon.

Dit is een oud verhaal. Het is een lijdensverhaal dat vertelt over een mens, een doodgewoon mens, die God levend zichtbaar maakte voor zijn medemensen en zo nieuwe hoop in de wereld bracht.

VIJVERDAL

In 1972 werd in Maastricht het psychiatrische ziekenhuis in hoogbouw, Vijverdal, door prinses Margriet geopend. Het was een flat, geïnspireerd door het Grace New Haven Community Hospital (New York). Het doel was niet om in Vijverdal psychiatrische patiënten op te bergen, zoals voorheen wel werd gedaan, maar om ze o.a. met psychofarmaca te genezen.

Links: Vijverdal (1972-2007).

Onder: Grace New Haven Community Hospital (1945)

DE CREATIEVE THERAPIE

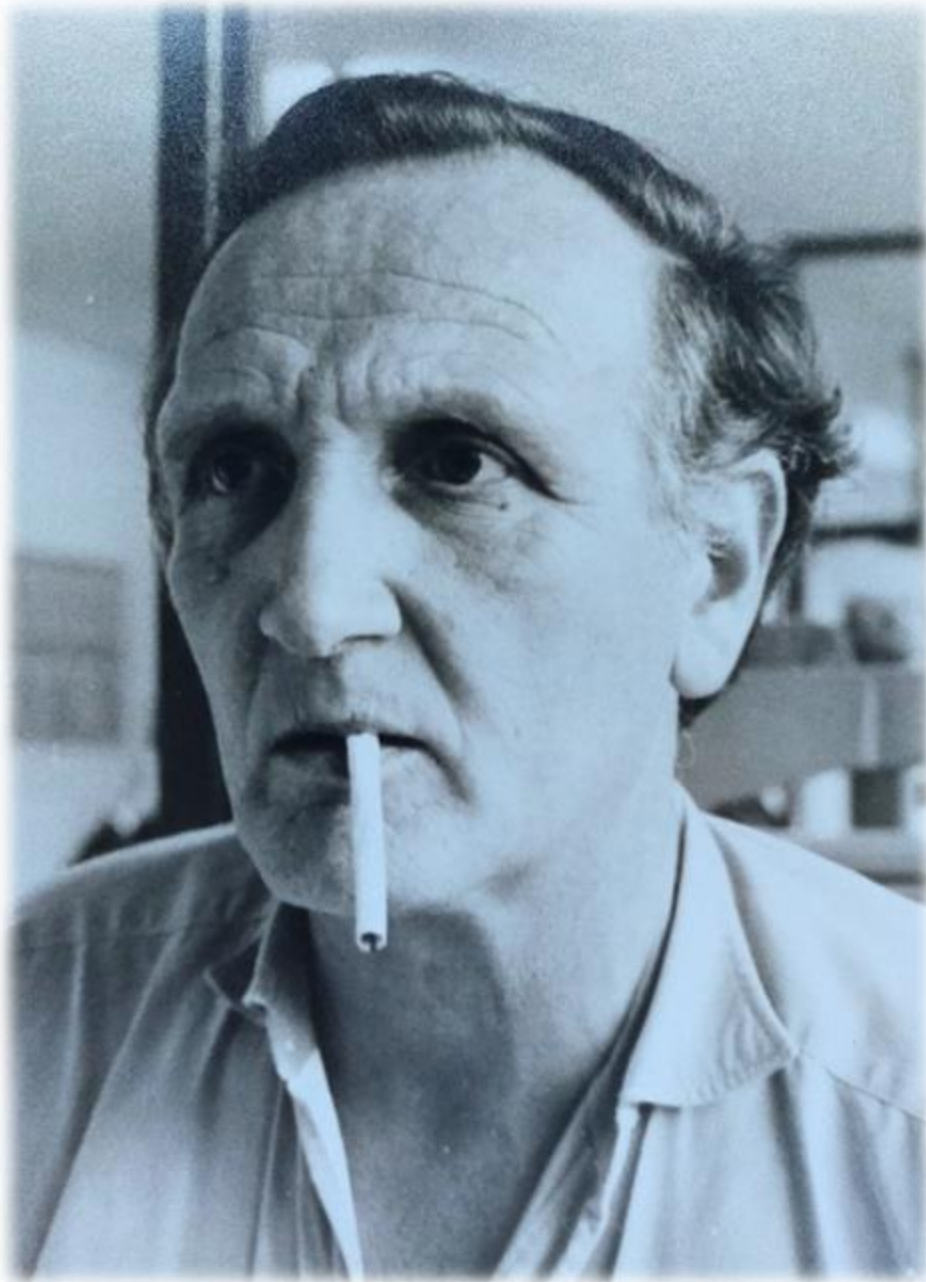

Dries Engelen (1927-2021)

De Maastrichtse keramist/beeldhouwer Dries Engelen werkte vanaf 1972 35 jaar lang als creatief therapeut in Vijverdal. Dries Engelen begeleidde Leo Dortants bij het maken van de kruisweg.

LEO DORTANTS (1924-1992)

Leo Dortants werd in een boerenfamilie in Ubach over Worms geboren. Aan het einde van de oorlog werd hij ziek. Door zijn ziekte kwam hij in Vijverdal terecht. Leo Dortants maakte er in het kader van de creatieve therapie de Kruisweg voor de kapel van Vijverdal.

LEO DORTANTS (1924-1992)

Leo was een lieve, heel lieve man, maar in zichzelf opgesloten. Zijn ogen hadden een vriendelijk licht; ook schrik. Zijn bedachtzame manier van lopen was van een boer die zaait en oogst. Een heel zachte stem had hij, maar het schreeuwde in hem! Zijn leven vocht hij met stemmen en met “köp” (goede en kwade “machtskoppen”). Door deze “ziekte” verbijsterd moest hij van boerenhof naar ziekenhuis, gastgezin én creatieve therapie. Daar is iets bijzonders gebeurd! Droombeelden heeft hij er gemaakt; wijsheid, smart en stilte heeft hij er geboetseerd in beelden van zijn oorsprong: de boerenhof, zijn familie in Rimborg, zijn geloof.

Bidprentje Leo Dortants, 20 december 1992

De Goede Herder

De Heer is mijn herder. Hij leidt mij in de voren van de waarheid, getrouw aan Zijn Naam. Daarin is mijn troost!

Links: Leo Dortants, De Goede Herder (1973)

DE KAPEL

De kapel van Vijverdal, waar de kruisweg van Dortants hangt, werd in 1972 gebouwd als devotiekapel. De kruisweg van Dortants hangt er tussen kunstwerken van o.a. Aad de Haas en Henri Jonas en een groot 14e eeuw Maaslands kruis met corpus.

DE KRUISWEG

De kruisweg is de lijdensweg die Christus af moest leggen door de straten van Jeruzalem vanaf zijn veroordeling door Pontius Pilatus tot zijn dood op Golgotha. In de katholieke kerk zijn er 14 staties met afbeeldingen van deze lijdensweg. Jaarlijks op Goede Vrijdag wordt in een bidweg langs deze staties de lijdensweg van Christus herdacht. Bij elke statie wordt dan een gebed uitgesproken. Sommigen kruiswegen, zoals van Aad de Haas en Albert Servaes (1919, zie hieronder), waren aanvankelijk controversieel.

1 Jezus wordt ter dood veroordeeld

En opeens zegt iemand tegen je:

‘U bent vreemd. Niemand begrijpt u meer’, of

‘U voldoet niet meer aan de eisen van onze organisatie’, of

‘Verdere behandeling heeft geen zin meer’, of

‘Ik houd niet meer van je’.

Datgene wat je misschien al weken bezig houdt

wordt hardop uitgesproken.

Het lijden wordt je aangezegd,

heeft een naam gekregen.

Mensen trekken de handen van je af.

Je wordt op jezelf teruggeworpen.

Er is geen ontkomen meer aan.

– Levensbreuk –

2 Jezus neemt het kruis op zijn schouders

Je kunt je denken niet meer stoppen.

Je weet niet wat je voelt.

Je voelt teveel.

Je weet niet wat je moet doen.

Je doet niets.

Maar, of je wilt of niet,

langer ontkennen heeft geen zin meer.

Het kruis is er.

Het valt niet meer weg te denken.

Je hebt het maar te dragen.

Je kijkt nog eenmaal naar je partner,
je kinderen, je familieleden je vrienden en je weet ...

het zal nooit meer worden als eerst.

– Weemoedig –

3 Jezus valt voor de eerste maal onder het kruis

Valt dat even tegen.

Dacht je nog even:

'ik heb slechts gedroomd,

het zal wel meevallen,

ik kan het wel aan'.

Nu ervaar je pas echt

dat het kruis groter

en zwaarder is

dan je dacht.

Je voelt je klein,

nietig,

machteloos.

Machteloos

4 Jezus ontmoet zijn bedroefde moeder

Maar je staat er niet alleen voor.

Er zijn mensen die je kennen,

die om je geven,

die van je houden.

Jouw kruis is ook hun kruis.

Dat zie je in hun ogen,

dat merk je aan een handgebaar,

een aai over je wang.

Maar toch ...

in je allerdiepste smart, sta je moederziel alleen.

– Moederziel alleen –

5 Simon van Cyrene wordt gedwongen Jezus' kruis te dragen

En gelukkig zijn er ook anderen.

Buitenstaanders: kennissen, maatschappelijk werkers,
doktoren, therapeuten, pastores.

Zij doen van alles om je lijden te verlichten.

Ze praten met je, ze geven adviezen,
ze laten je uithuilen, ze schrijven je medicijnen voor.
Toch ervaar je ook bij hen dat je er alleen voor staat.

Eigenlijk wist je het al.

Achter hun betrokkenheid,
hun medeleven, hun professionaliteit,
is er toch die afstand.

Die afstand, die je meer dan ooit doet voelen,
dat je er alleen voor staat.

– Afstand –

6 Veronica droogt het aangezicht van Jezus af

Maar soms gebeurt er een wonder.

Heel onverwacht,
als uit de hemel gezonden
komt een engel,
die je troost,
je wonden likt,
moed geeft.

Genoeg
om je weg te kunnen vervolgen,
om je staande te houden,
om hoop te koesteren.

– Engel –

7 Jezus valt voor de tweede keer onder het kruis

Net nu je weer grond onder je voeten voelt,

nieuwe kracht hebt opgedaan,

val je in een nieuwe diepte.

Vragen houden je bezig.

Waarom ? Waarom ik ?

Waarom heb ik dit verdiend ?

En nog verder zakt de grond onder je voeten weg.

Je krijgt het gevoel dat je geen onderdeel meer bent van je omgeving.

Je angst wordt nog angstiger.

Je twijfel nog twijfelachtiger.

Je onzekerheid nog onzekerder.

Je machteloosheid nog machtelozer.

Je duisternis nog donkerder.

– Duisternis –

8 Jezus troost de wenende vrouwen

Om je heen gaat het leven gewoon door.

Er zijn altijd goedbedoelende mensen.

Dodelijk goedbedoelende mensen.

Mensen die zeggen: 'Ach God,

wat erg toch. Wat zielig'.

Maar je hoort hen zeggen:

'Wat ben ik blij

dat ik het niet heb.'

Het maakt je radeloos.

De zin van dit alles

mag toch niet zijn,

dat je anderen

een goed gevoel geeft.

– Radeloos –

9 Jezus valt voor de derde maal onder het kruis

Je hebt het gehad.

Je wilt je weg niet meer gaan.

Je hebt er genoeg van.

Je wilt niet langer vechten.

Je wilt dat het voorbij was.

Je wilt je gedachten stoppen.

Je wilt niks meer voelen.

Je wilt rust.

– Uitgeleefd –

10 Jezus wordt van zijn kleren beroofd en met gal gelaafd

Je bent nu
tot de laatste draad uitgekleeft.

Jouw geschiedenis,
jouw daden,
jouw woorden,
jouw status,
jouw uiterlijke zekerheden
zijn nu van je afgevallen.

Alle menselijkheid
is je ontnomen.

Zo kwetsbaar
ben je nog nooit geweest

– Onmenselijk –

11 Jezus wordt aan het kruis genageld

Je kunt geen kant meer op.

Zo leeg heb je je niet eerder gevoeld.

Je kunt niet links,

je kunt niet rechts, je kunt niet meer vooruit denken,

of terug.

Je ziet geen toekomst meer,

geen perspectief.

Je voelt je aan het kruis genageld.

Ook de mensen om je heen

hebben de hoop opgegeven.

Je bent afgeschreven

– Hopeloos –

12 Jezus sterft aan het kruis

Je sterft duizend doden
Je voelt je door God en iedereen verlaten.
Zelfs je levenskracht laat je in de steek.
Een onbeschrijfelijke angst komt over je heen.
Angst, groter dan ooit je hoogste ideaal.
En uiteindelijk geef je je over.
Aan krachten en machten
die groter zijn dan jezelf.
Je geeft jezelf uit handen.
Je hebt niets meer te verliezen.

– God-ver-laten –

13 Jezus wordt van het kruis afgenomen

De banden worden losgelaten.

De zware levenslast wijkt.

Er ontstaat ruimte.

Je ervaart een ongekend gevoel

van vrijheid.

Zo kan het ook.

Je hoeft je nergens aan vast te houden.

Je wordt door niets meer vastgehouden.

Over niets is zekerheid

en die zoek je ook niet meer.

Je mag er zijn

zoals je bent.

Je leert te vertrouwen.

– Ruimte –

14 Jezus wordt in een nieuw graf gelegd

Het oude is voorbij.
Jouw kwetsbaarheid
wordt nu jouw kracht.
Je stelt je open
voor een onbekende toekomst.
Wat lijkt alles nu licht.
Je voelt je geborgen, gedragen.
Je kunt de warmte van het licht voelen.
Het lijkt alsof je door nieuwe ogen kijkt.

– Nieuw begin –

15 Jezus verrijst uit het graf

Er is een nieuwe horizon verschenen,
voor mensenogen niet zichtbaar.

Het oude beklemmende leven
heb je achter je gelaten.

Het lijkt een droom die uitkomt.

Je begint te beseffen,
wat tot nu toe verborgen bleef.

Je begint te begrijpen.

– Door-lee(f)d –